

การจัดการความรู้
Knowledge Management (Km)

เรื่อง การบริหารธุรกิจสินเชื่อ

ของ

สหกรณ์การเกษตร

โดย

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

คำนำ

ธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้หลักและมีความสำคัญมากของสหกรณ์ โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตร พบว่าผลการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการธุรกิจสินเชื่อ ทำให้สหกรณ์เข้มแข็งและสมาชิกพึงพอใจ

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม จึงได้จัดทำคู่มือการจัดการความรู้เรื่องการบริหารธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ อำนวยประโยชน์ให้แก่สหกรณ์และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ สร้างประสบการณ์แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ตลอดจนสหกรณ์และผู้เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติในการพัฒนาสหกรณ์ และเป็นองค์ความรู้ที่สมควรเผยแพร่ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

การจัดการความรู้ (KM) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

เรื่อง การบริหารธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร

ธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ เป็นธุรกิจหนึ่งที่มีความสำคัญนับเป็นรายได้หลักของสหกรณ์ ในการช่วยเหลือสมาชิกให้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และตอบสนองความต้องการของสมาชิกให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในปัจจุบันโดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตร ได้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และภัยธรรมชาติ ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้และวินัยทางการเงินของสมาชิกลดน้อยลง สหกรณ์ประสบปัญหาหนี้ค้ำชำระเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ การดำเนินธุรกิจสินเชื่อจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหาหนี้ค้ำชำระได้ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐมในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ ให้มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ จึงต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระที่เกิดขึ้นให้ลดน้อยลง และควบคุมมิให้มีอัตราเพิ่มขึ้นของหนี้ค้ำชำระ ดังนั้น จึงได้จัดการความรู้ในเรื่องการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ อำนวยประโยชน์ให้แก่สหกรณ์และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ โดยระดมทักษะความรู้ ประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ทำให้ได้ประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติ ได้ข้อสังเกต ข้อควรระวังและเป็นองค์ความรู้ที่สมควรเผยแพร่ต่อไป

แนวคิดการบริหารสินเชื่อและการดำเนินการ

๑. ความหมายและลักษณะของสินเชื่อ

สินเชื่อ หมายถึง ความเชื่อถือ ซึ่งให้บุคคลฝ่ายหนึ่งยอมมอบของหรือบริการ หรือเงินจำนวนหนึ่งให้เพื่อประโยชน์ของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ชั่วระยะเวลาหนึ่ง

ลักษณะของสินเชื่อ คือ ของหรือบริการ หรือเงินจำนวนหนึ่งในปัจจุบันแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่มีค่าเท่ากันในอนาคตอีกนัยหนึ่งคือ มีการให้เวลาในการชำระหนี้ เช่น การกู้ยืมเงิน ซึ่งมีข้อตกลงให้ลูกหนี้ชำระเงินกู้เมื่อถึงกำหนดในภายหน้าเหล่านี้เรียกว่าการให้เครดิตแก่กัน ผู้ให้กู้ยอมตกลงตั้งนี้ก็เพราะเชื่อถือในตัวผู้กู้ อาจเชื่อว่ามีทรัพย์สินหรือมีรายได้พอที่จะชำระหนี้คืนได้เมื่อถึงกำหนด ตลอดจนเชื่อถือในอำนาจของศาลที่จะบังคับให้เป็นไปตามสิทธิเรียกร้องของตนด้วย

๒. การบริหารสินเชื่อที่เป็นศาสตร์ หมายความว่า จะต้องนำหลักเกณฑ์ทางการทฤษฎีต่างๆ มาเป็นหลักพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงาน หรือใช้ประกอบการตัดสินใจ และการบริหารสินเชื่อเป็นศิลป์นั้น หมายความว่า ในการนำเอาหลักคิดทฤษฎีต่างๆ ทางสินเชื่อมาสู่วิธีการปฏิบัตินั้น จะต้องมีการกำหนดกลยุทธ์หรือวิธีการที่เหมาะสมโดยผนวกเข้ากับ ประสบการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องในการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ โดยนำหลักการบริหารทั่วไป มาใช้ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ ประกอบด้วย

๒.๑ การวางแผน (Planning) คือ ต้องการให้ผู้ขอกู้หรือผู้ขอรับสินเชื่อได้รับเงินกู้แล้วสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ได้เต็มที่ มีผลคุ้มค่ากับดอกเบี้ย จนสามารถส่งชำระหนี้ทั้งเงินต้น และดอกเบี้ยได้ในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น การวางแผนจะต้องกำหนดนโยบายเป้าหมายและวิธีการที่ชัดเจน เพื่อให้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้รวมทั้งต้องคำนึงถึงการเตรียมทรัพยากรต่างๆ ให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

๒.๒ การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดองค์การให้เหมาะสมกับรูปแบบการบริหารสินเชื่อ ตามที่ ได้กำหนดไว้ในเป้าหมายและวัตถุประสงค์การจัดประเภทงานและสายให้มีความสอดคล้องกันเพื่อให้ การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับภารกิจวัตถุประสงค์และสามารถดำเนินงานได้ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ การจัดกำลังคนให้เหมาะสมกับงาน (Staffing) การจัดคนให้เหมาะสมกับงานมีความสำคัญ อย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จของการบริหารงานสินเชื่อ ดังนั้น จึงควรเลือกคนที่มีความเหมาะสมกับงานเพื่อให้สามารถ ทำงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทั้งยังต้องพิจารณาในเรื่องปัญหาความขัดแย้ง ที่อาจ เกิดขึ้นในแต่ละสายงาน เพื่อให้ทุกคนทำงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ร่วมกันขององค์การเป็นสำคัญ

๒.๔ การกำหนดสายการบังคับบัญชา (Directing) เป็นการกำหนดความรับผิดชอบของคนใน องค์การว่า ใครขึ้นตรงต่อใคร เพื่อประสานการปฏิบัติงานให้มีความคล่องตัวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องไปใน ทิศทาง เดียวกัน

๒.๕ การควบคุม (Controlling) เป็นการกำหนดหน้าที่ในการควบคุมประสิทธิภาพของการบริหาร จัดการว่าภารกิจได้ ดำเนินงานไปตามขั้นตอน และแผนงานที่วางไว้หรือไม่ หากมีข้อบกพร่องหรือปัญหา ในขั้นตอนใดก็สามารถนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขได้ถูกต้องและทันต่อเวลา

๓. ประเภทของสินเชื่อ

๓.๑ สินเชื่อเพื่อการบริโภค

๓.๒ สินเชื่อเพื่อการธุรกิจ

๔. สินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง การกู้ยืมของเกษตรกร อาจกู้ยืมเป็นเงินสด สิ่งของ มีความมุ่งหมาย ทั้งเพื่อธุรกิจ และเพื่อการบริโภค

๕. ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เป็นผู้กำหนดระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ถือว่าเป็นผู้กำหนดนโยบาย เป็นผู้ควบคุมการบริหารงานของสหกรณ์ ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ทุกคนควรมีความรู้และทำความเข้าใจ ศึกษาระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้อย่างแจ่มแจ้ง ซึ่งจะเป็น ผลทำให้สินเชื่อของสหกรณ์บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖. การพิจารณาสินเชื่อ

๖.๑ การรับคำขอกู้ เป็นการรับคำขอกู้เงิน แผนความต้องการเงินกู้ของสมาชิกผู้กู้ โดยสมาชิกผู้กู้ จะต้องแจ้งความประสงค์พร้อมหลักฐานต่าง ๆ เช่น หนังสือคำขอกู้เงิน สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หลักประกัน เป็นต้น และสัมภาษณ์สมาชิก สหกรณ์ต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

๖.๒ การพิจารณาคำขอกู้ เพื่อตรวจสอบและสอบสวนข้อมูลรายละเอียดตามแผนความต้องการเงินกู้ และหลักฐานการขอกู้เงิน ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ สรุปรวบรวม คำขอกู้ ประเภทต่าง ๆ พร้อมรายละเอียด นำเสนอผู้จัดการ คณะกรรมการสินเชื่อ และคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามลำดับ

๗. การอนุมัติสินเชื่อ

การอนุมัติเงินกู้ เพื่อให้มั่นใจว่าคำขอกู้ของสมาชิกผู้กู้ทุกรายได้ผ่านการพิจารณาอย่างถูกต้องตามข้อบังคับ ระเบียบคำสั่งต่าง ๆ โดยที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อและหรือเงินกู้ โดยที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และรายงานการประชุมควรระบุรายละเอียดของสมาชิกที่ได้รับการอนุมัติ และไม่ได้รับการอนุมัติพร้อมเหตุผล คณะกรรมการผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติเงินกู้ มีการลงทะเบียนรับคำขอกู้เงินสหกรณ์ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้ครบถ้วนถูกต้อง

๘. การทำสัญญาเงินกู้ ทำหนังสือสัญญาเงินกู้ เพื่อให้มั่นใจว่า เมื่อมีการอนุมัติเงินกู้แล้วได้มีการสัญญากันระหว่างสหกรณ์การเกษตรและสมาชิกผู้กู้ และมีการลงนามในเอกสารถูกต้องครบถ้วน และการทำหนังสือสัญญาเงินกู้มิได้ทำก่อนการได้รับอนุมัติเงินกู้

๙. การจ่ายเงินกู้ เพื่อให้สมาชิกผู้กู้ได้รับเงินกู้จากการทำหนังสือสัญญาเงินกู้ตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติอย่างถูกต้องครบถ้วน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ แจ้งสมาชิกผู้กู้ว่าได้รับอนุมัติหรือไม่ แจ้งนัดสมาชิกผู้กู้รับเงิน

๙.๒ สมาชิกผู้กู้ ลงนามกู้ในหนังสือกู้เงิน

๙.๓ สมาชิกผู้กู้ลงนามในเอกสารการรับเงินกู้/รับวัสดุทางการเกษตร/สินค้า

๙.๔ จัดเก็บเงินค่าหุ้นตามอัตราที่กำหนดในระเบียบ เช่น ร้อยละ ๕ ของเงินกู้

๙.๕ ลงทะเบียนบัญชีย่อยลูกหนี้เงินกู้ ตามสัญญาในทะเบียนลูกหนี้รายตัว และสมุดคู่บัญชีเงินกู้

๙.๖ บันทึกบัญชีลูกหนี้ เจ้าหน้าที่บัญชีบันทึกการตั้งบัญชีลูกหนี้ (แยกประเภท และลูกหนี้รายตัว)

๑๐. การตรวจสอบเงินกู้ หลังจากทีสมาชิกได้รับเงินไปแล้วประมาณ ๑ เดือน สหกรณ์แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ไปตรวจสอบว่าสมาชิกนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ หรือไม่ นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการหากพบข้อสังเกตที่สมาชิกไม่ได้ปฏิบัติตามสัญญา

๑๑. การรับชำระเงินกู้ ในระหว่างปีหรือครบกำหนดชำระ สมาชิกผู้กู้ขอชำระเงินกู้ได้รับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจกับสหกรณ์ เพื่อให้มั่นใจว่าสหกรณ์การเกษตร มีการคำนวณตัวเลขอย่างรอบคอบ และได้รับเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน

๑๒. การจัดชั้นลูกหนี้เงินกู้ สหกรณ์อาจใช้วิธีการจัดชั้นสมาชิก เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก และสามารถสร้างแรงจูงใจ สร้างกติกาให้สมาชิกถือปฏิบัติ โดยมีสิ่งจูงใจเป็นการลดดอกเบี้ยหรือจัดสวัสดิการให้ การจัดชั้นสมาชิกแต่ละสหกรณ์อาจมีประเด็นที่จะใช้พิจารณาประกอบเกณฑ์การจัดชั้นสมาชิกตามความเหมาะสมของแต่ละสหกรณ์ แต่ต้องไม่ขัดกับระเบียบที่สหกรณ์กำหนด

๑๓. การติดตามหนี้เงินกู้ สหกรณ์มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามหนี้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์มีขั้นตอนการติดตามหนี้ทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน โปร่งใส ตามวิธีการที่กำหนด การติดตามหนี้ ควรพิจารณากำหนดวิธีการในการติดตามหนี้จากลูกหนี้แต่ละรายตามระเบียบ และความเหมาะสมซึ่งจะมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาหนี้ผิดนัดชำระหนี้ได้มาก

เงินกู้ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลางระเบียบกำหนดให้มีการติดตามเร่งรัดโดยการชำระหนี้เงินกู้ เมื่อใกล้ถึงกำหนดการชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้สหกรณ์จะออกหนังสือเตือนสมาชิกผู้กู้ และสหกรณ์จะมอบให้คณะกรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้าร่วมประชุมกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อซักซ้อมสมาชิกผู้กู้เรื่องจำนวนเงินและกำหนดเวลาซึ่งสมาชิกนั้น ๆ จะต้องชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ พร้อมทั้งดอกเบี้ยหรือจำนวนผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ส่วนที่สำหรับชำระหนี้เงินกู้รวมทั้งดอกเบี้ยในกรณีที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจในด้านกรรวบรวบผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ซึ่งจะต้องส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์

ในกรณีจำเป็นสหกรณ์จะมอบให้คณะกรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือประธานกลุ่ม หรือเลขานุการกลุ่ม หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ร่วมออกไปทวงถามสมาชิกผู้กู้รายคนเพื่อให้ชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ พร้อมทั้งดอกเบี้ยต่อสหกรณ์ เป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกตามสมควรและปฏิบัติตาม

ในการชำระหนี้เงินกู้ นั้น ให้สมาชิกผู้กู้มีหน้าที่ต้องจัดการชำระ ณ สำนักงานของสหกรณ์ หรือสถานที่ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการจะกำหนดเป็นคราว ๆ

ที่กล่าวข้างต้น เป็นวิธีปฏิบัติตามที่ระเบียบสหกรณ์กำหนด ก่อนที่จะดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้ สหกรณ์ควรมีการจัดชั้นลูกหนี้ ได้แก่ ลูกหนี้ปกติ , ลูกหนี้ค้าง ๑ ปี , ลูกหนี้ค้าง ๒ ปี , ลูกหนี้ค้าง ๓ ปี , ลูกหนี้ ค้าง ๕ ปี ลูกหนี้ค้าง ๑๐ ปี หรือลูกหนี้ที่ค้างเกิน ๑๐ ปี ดอกเบี้ยก็เช่นเดียวกัน ต้องจำแนกอายุหนี้ เพื่อจัดลำดับความเร่งด่วน ความยากง่ายในการติดตาม

วิธีการติดตามเร่งรัดหนี้ สามารถดำเนินการได้ดังนี้ คือ

- การออกหนังสือเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ ๓ เดือน โดยแจ้งต้น แจ้งดอกเบี้ย ณ วันครบกำหนดชำระใบเตือนหนี้จัดทำเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งให้สมาชิกลงนามรับทราบ แล้วนำมาไว้ที่สหกรณ์
- การประชุมกลุ่ม ก่อนปิดบัญชีประจำปีเพื่อเร่งรัดรายได้ดอกเบี้ย หรือถ้าสัญญาเงินกู้ครบกำหนดชำระภายในสิ้นปีบัญชี จะยิ่งเป็นผลดีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ การจัดประชุมสหกรณ์ต้องมีรายละเอียดลูกหนี้ให้สมาชิกทราบ และชี้แจงทำความเข้าใจในธุรกิจสินเชื่อ โฉมหน้าเหตุผล ความจำเป็น ผลดี ผลเสีย
- การติดตามรายตัว กรณีสมาชิกค้างชำระ และไม่เข้าร่วมประชุมกลุ่ม ซึ่งต้องชี้แจงทำความเข้าใจ หากมีปัญหาไม่สามารถส่งชำระได้จริง เจ้าหน้าที่สินเชื่อ หรือประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม ต้องนำข้อมูลเสนอคณะกรรมการหาแนวทางช่วยเหลือ ฟันฟูกอาชีพ หรือปรับปรุงโครงสร้างนี้ให้สมาชิกต่อไป
- การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สหกรณ์อาจกำหนดระเบียบปฏิบัติในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยจัดทำสัญญาต้นเงิน ดอกเบี้ย ค่าปรับใหม่ แล้วขยายระยะเวลาการชำระหนี้ให้สมาชิก เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ การดำเนินการของสหกรณ์เป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละสหกรณ์

๑๔. การสอบทานหนี้ ทุก ๆ ปีสหกรณ์ควรมีการสอบทานหนี้ว่ายอดหนี้ตามสมุดคู่มือสมาชิก กับแผนรายละเอียดย่อยลูกหนี้เงินกู้ตรงกันหรือไม่ ซึ่งมักจะดำเนินการโดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้ง โดยจะสอบทานหนี้กับสมาชิกในที่ประชุมกลุ่มก่อนรับรองงบการเงินของสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ หรือคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ควรมีการสุ่มสอบทานหนี้บ้าง การสอบทานหนี้มีควรให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อเป็นผู้สอบทาน เพื่อเป็นการป้องปรามการทุจริตในสหกรณ์ และ การติดตามเร่งรัดหนี้ใช้ในการแนะนำส่งเสริมสมาชิกตามแผนการผลิตไปในตัว

๑๕. การดำเนินการทางศาล วัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินคดีกับลูกหนี้ของสถาบันเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือ ข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษร การดำเนินการทางศาล มิใช่วิธีการแก้ไข ปัญหาหนี้ค้างชำระ แต่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งสถาบันเกษตรกรจะใช้กับลูกหนี้ที่มีปัญหาหนัก และยากแก่การแก้ไขแล้ว โดยเฉพาะลูกหนี้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้แต่ไม่ยอมชำระหนี้ การฟ้องร้อง ดำเนินคดีจะต้องใช้เวลานาน และเมื่อคดีสิ้นสุดแล้ว ก็จะได้ทรัพย์สินมาขายทอดตลาด ต้องใช้เวลาในการขายทอดตลาดนานหรืออาจขายทอดตลาดไม่ได้

๑๖. การบังคับคดี เพื่อดำเนินการกับสมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ ได้ฟ้องร้องดำเนินคดีแล้ว โดยการสืบทรัพย์ พิทักษ์ทรัพย์ และนำทรัพย์ที่ยึดได้ขายทอดตลาด และนำเงินมาชำระหนี้ให้สหกรณ์ หลังจากทีศาลพิพากษาแล้ว

๑๗. การจำหน่ายหนี้สูญ สหกรณ์ต้องปฏิบัติตามระเบียบและคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์การเกษตร ได้มีการปฏิบัติงานตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตัดจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๔๖ และคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้ พ.ศ. ๒๕๔๗

ดังนั้น การบริหารธุรกิจสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ สหกรณ์ต้องปฏิบัติระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ มีมติคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑. การจัดทำคำขอกู้ สัญญาขอกู้ หลักประกันเงินกู้ ต้องลงรายการในคำขอกู้ สัญญากู้ หนังสือค้ำประกัน ให้ครบถ้วน ถูกต้องตามแบบที่กำหนด

๒. จัดหาหลักประกันให้คุ้มหนี้ จัดทำทะเบียนค้ำประกัน ให้เป็นปัจจุบัน

๓. การอนุมัติเงินกู้ การจ่ายเงินกู้ นั้น เงินกู้ทุกสัญญาต้องผ่านการอนุมัติก่อนจ่ายเงินกู้ มีหลักฐานการจ่ายเงินกู้ที่ถูกต้องครบถ้วนจัดทำทะเบียนย่อยลูกหนี้ให้เป็นปัจจุบัน

๔. มีการติดตามตรวจสอบแนะนำการใช้เงินกู้ โดยเจ้าหน้าที่สินเชื่อ คณะกรรมการหรือประธานกลุ่ม

๕. การเร่งรัดหนี้และการรับชำระหนี้ สหกรณ์ต้องจำแนกลูกหนี้ มีแผนปฏิบัติงานเร่งรัดหนี้ มีหลักฐานการรับชำระหนี้ครบถ้วน แยกบุคคลที่ทำหน้าที่สินเชื่อ บัญชี และการเงิน

๖. จัดเก็บเอกสาร หลักฐานการให้เงินกู้ไว้ในที่ปลอดภัยในสำนักงานสหกรณ์

๗. การตรวจสอบและติดตาม มีการวิเคราะห์อายุหนี้ รายงานการปฏิบัติงานการให้สินเชื่อต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน ควบคุมยอดลูกหนี้รายตัว ให้ตรงกับบัญชีแยกประเภทเป็นรายวัน/รายเดือน

๘. สุ่มสอบทานหนี้อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๙. สหกรณ์พบปัญหาในการดำเนินการทุกกรณี นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ทั้ง ๓ ฝ่าย คณะกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์ได้อย่างยั่งยืน

.....